

Veiligere zorg rondom de infuuspomp in de praktijk: ervaringen met de FRAM methodiek

Gé de Bruijn, adviseur Kwaliteit & Veiligheid

Sander Bouwman, ziekenhuisapotheker

Even voorstellen

- Sjoukje van Beek, adviseur Instituut Verantwoord Medicijngebruik
- Gé de Bruijn, adviseur kwaliteit en veiligheid (VieCuri)
- Sander Bouwman, ziekenhuisapotheker (VieCuri)
- Lizzie van der Putten, apotheker (VieCuri)
- Nikki Damen, trainer en adviseur Safety-II & FRAM, FIN Zorgadvies

Aanleiding

- IVM: veel medicatie-incidenten op het gebied van toedienen
- Specifiek: infuuspompen
- Basisoorzaken: voorschrijven, toedienen, controles
- Gehele proces verdient analyse

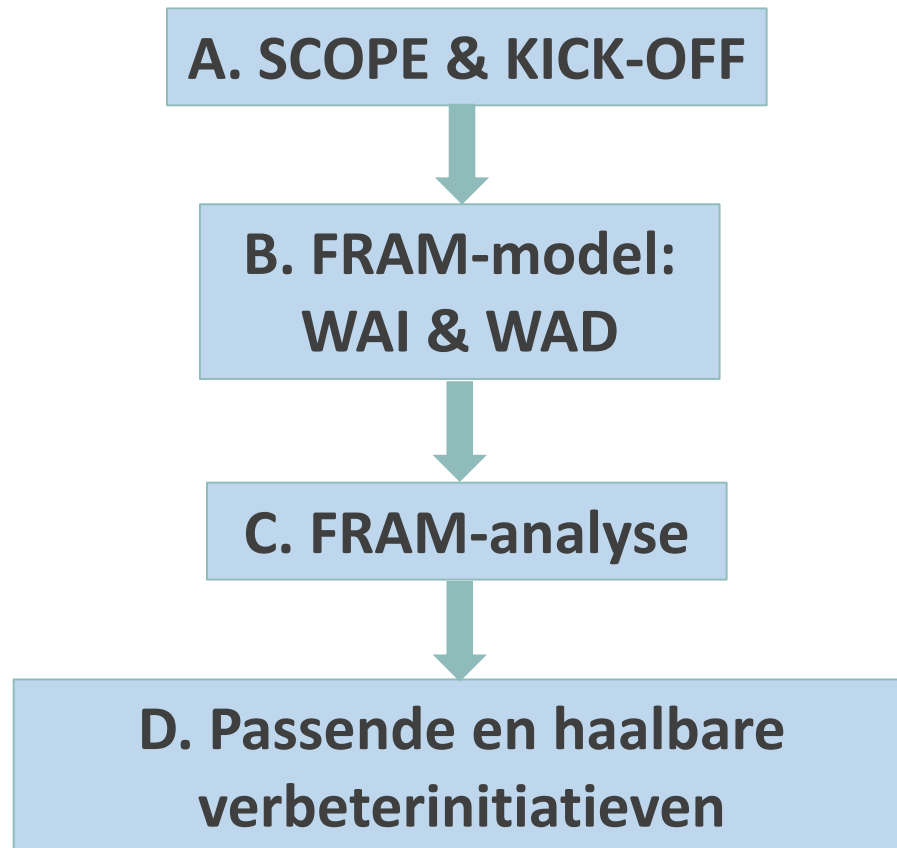
Doelen Zon-Mw studie:

- Ophalen succesfactoren en verbeterpotentieel m.b.t. zorg rondom infuuspomp
- Geschiktheid FRAM als methodiek binnen organisatie

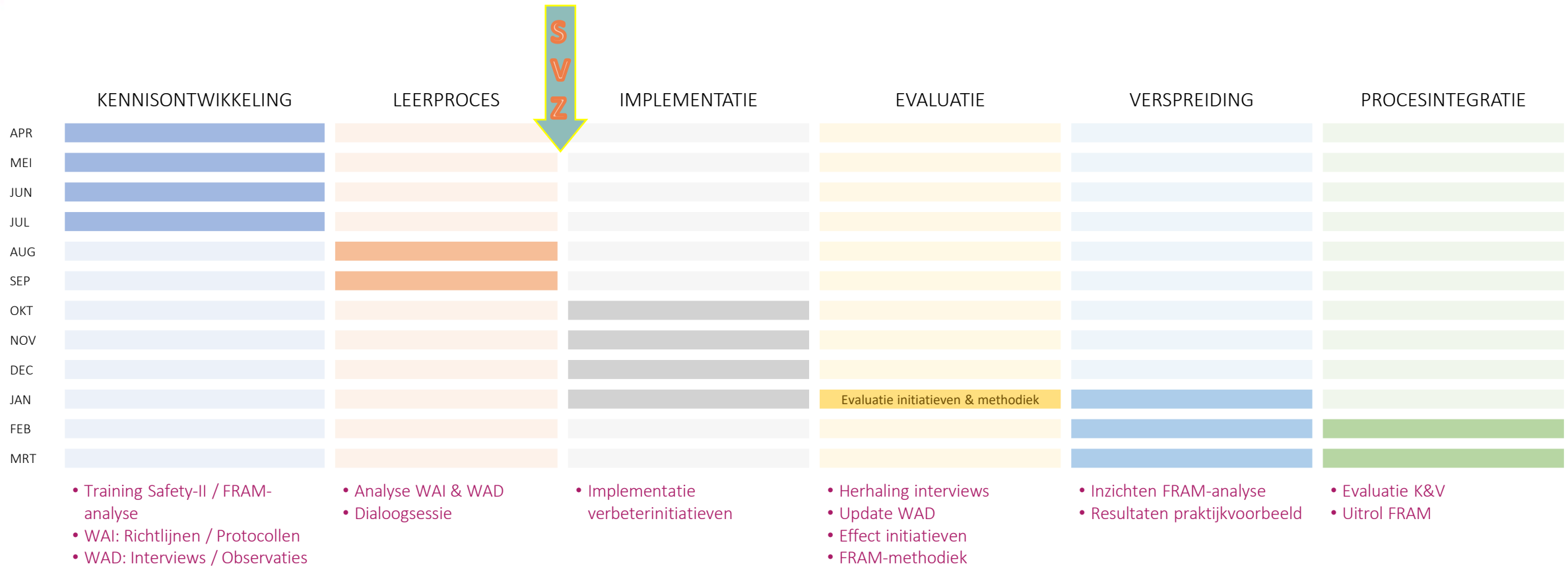
Vragen

- Ervaringen op het gebied van optimaliseren proces infuuspompen?
  - Wat waren succesfactoren?
  - Wat waren valkuilen?

- Ervaringen op het gebied van FRAM analyse?
  - Theorie bekend?
  - In de praktijk mee gewerkt?

- Wat moet deze workshop opleveren?

- Patiënten (vertegenwoordigers) aanwezig?

FRAM-methodiek

Opzet en planning Zon-MW onderzoek

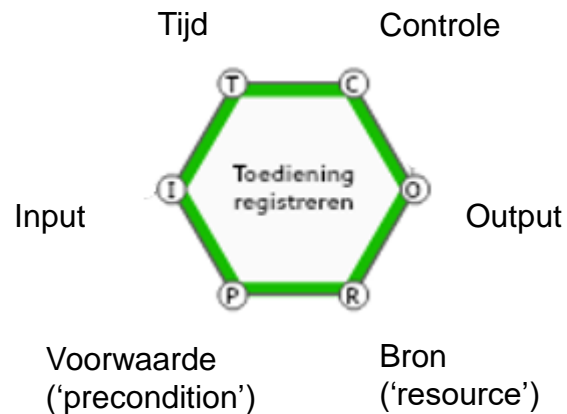

Scope bepaald

Het proces van voorschrijven t/m toedienen (over de gehele toedienperiode) van geneesmiddelen via infuuspompen, op de CCU & de verpleegafdeling Orthopedie

FRAM: Theorie

De zes aspecten illustreren:

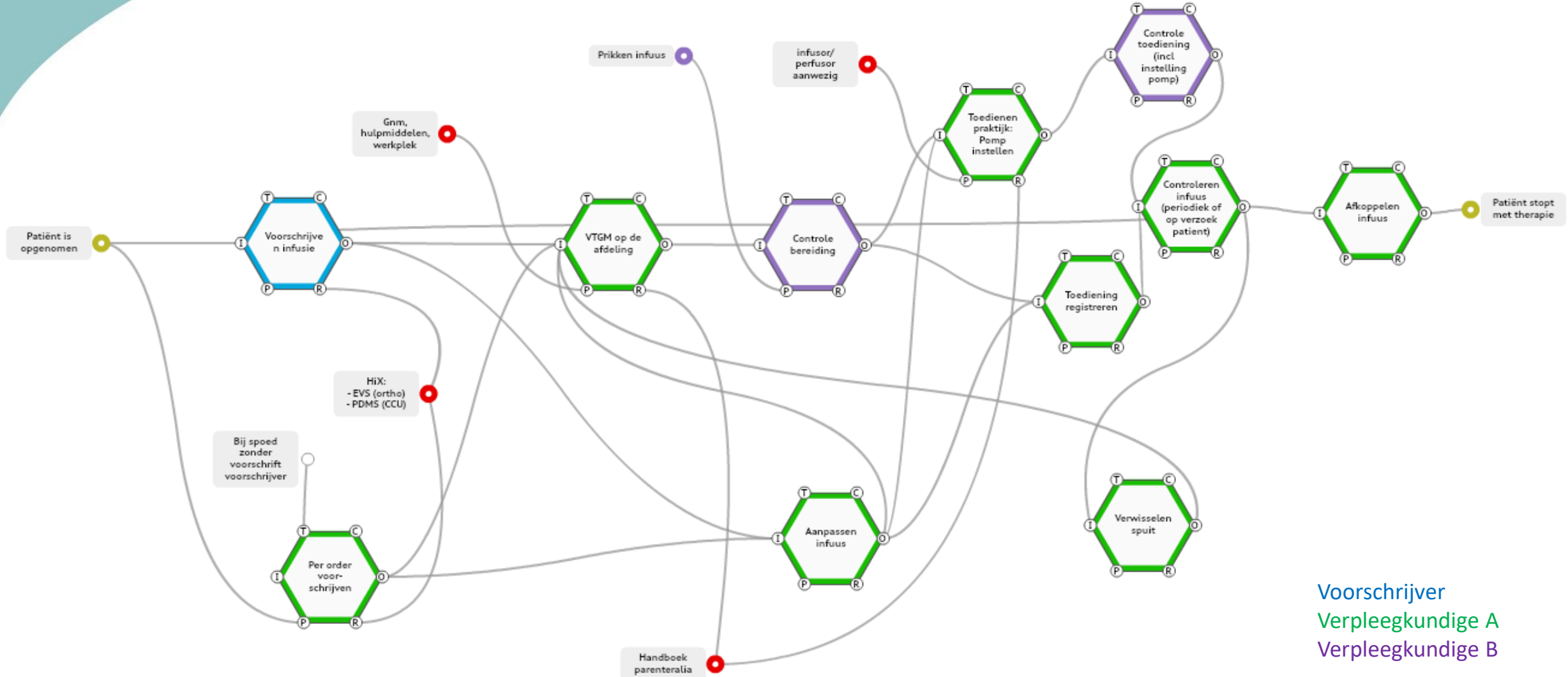
- *Input*: datgene wat de activiteit start of verandert
- *Output*: het resultaat van de activiteit
- *Voorwaarde*: een conditie die aanwezig moet zijn voordat de activiteit uitgevoerd kan worden
- *Bron*: materiaal of menskracht benodigd om de activiteit uit te kunnen voeren, of gebruikt tijdens het uitvoeren van de activiteit
- *Controle*: hoe de activiteit wordt gemonitord of gecontroleerd, richtlijn, werkafspraken, missie en visie
- *Tijd*: tijdsaspecten die de activiteit beïnvloeden (waardoor de activiteit bijv. later uitgevoerd wordt)

Vragen

- Hoe goed ligt het proces vast in jullie setting?
- Toezicht op vastgelegde procedure versus werkwijze in praktijk?

Tot nu toe opgehaald: Work-as-imagined

Vragen

- Vergelijkbaar met veronderstelde situatie in eigen setting?
- Welke accentverschillen?

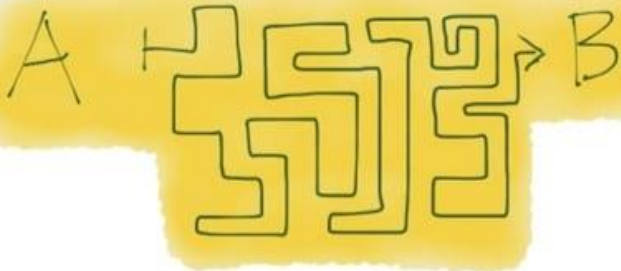
Vergelijking Work-as-imagined & Work-as-done

Verschil tussen Work-as-imagined & Work-as-done → praktijk is complex!

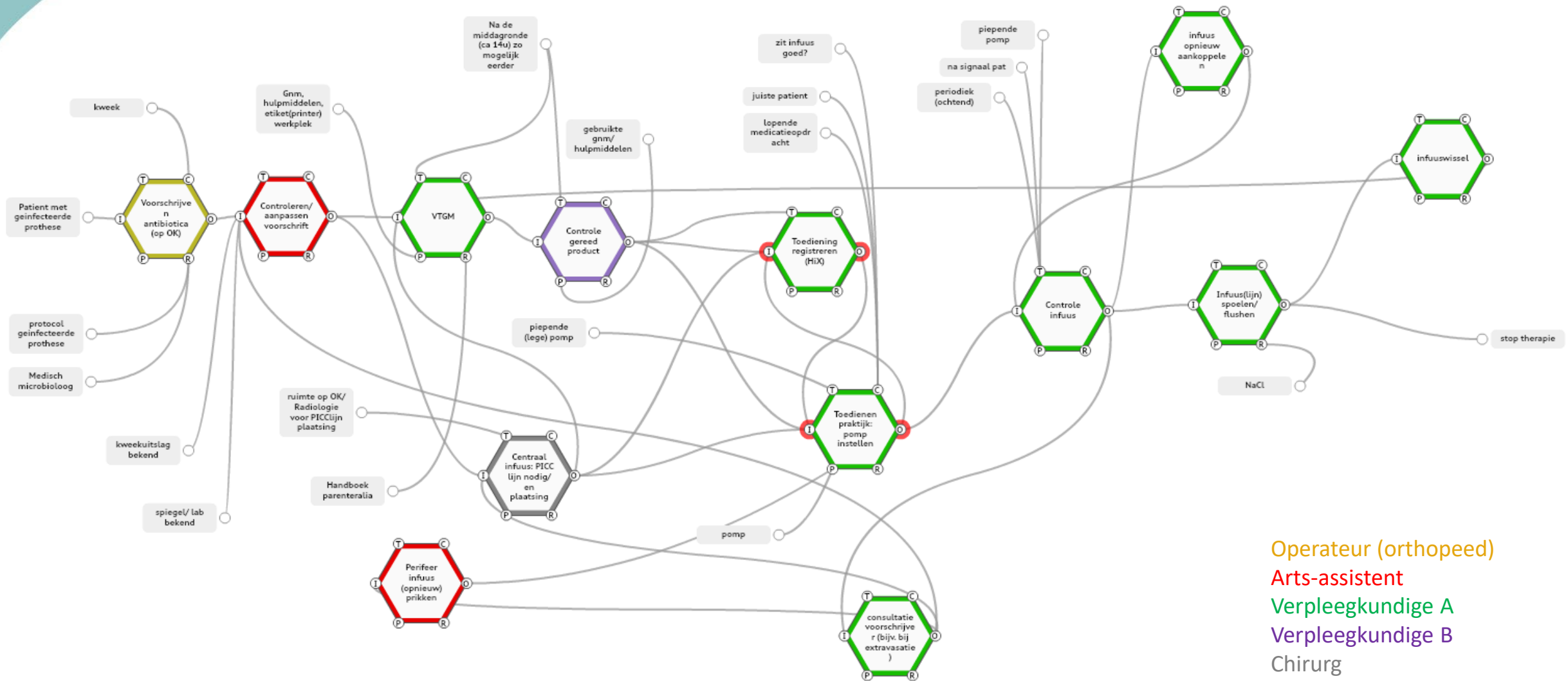
Theory:

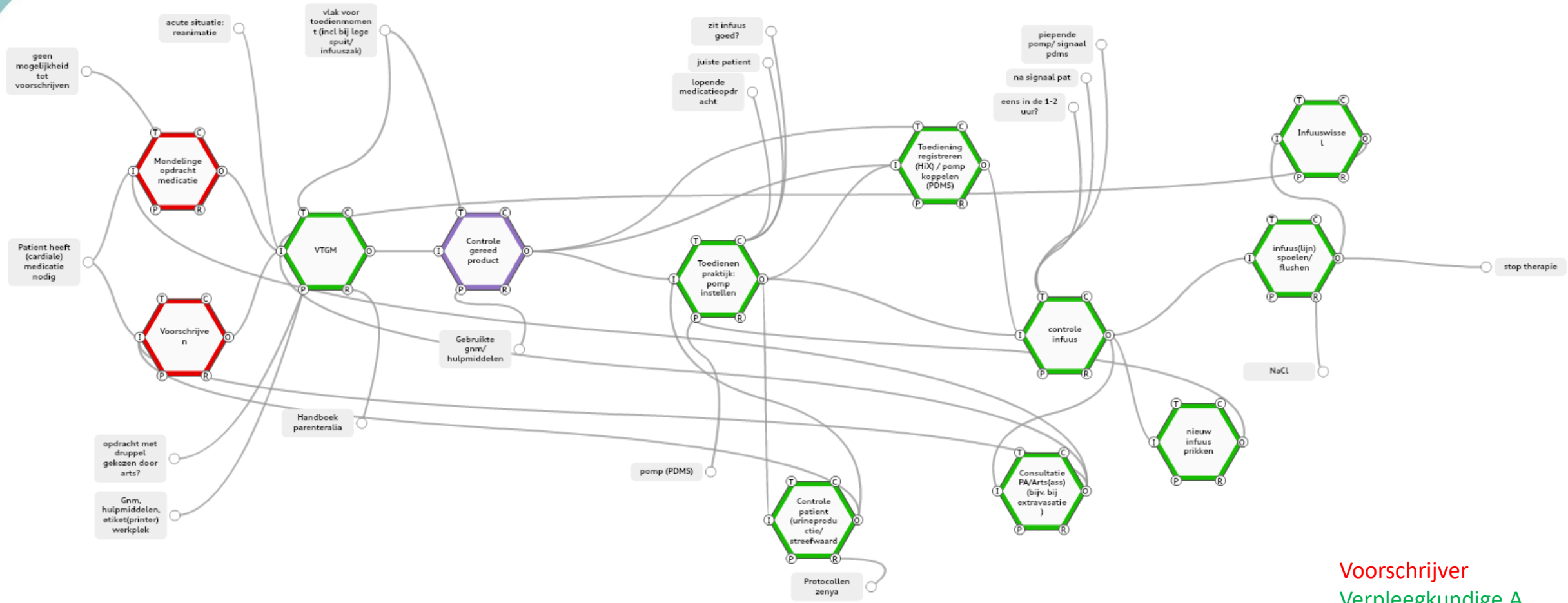
Practice:

Tot nu toe opgehaald: Work-as-Done (Orthopedie)

Tot nu toe opgehaald: Work-as-Done (CCU)

Voorschrijver
Verpleegkundige A
Verpleegkundige B

Vragen

- Wat zijn opvallende stappen?
- Wat zijn risico's in de WAD?
- Wat zijn succesfactoren in de WAD?

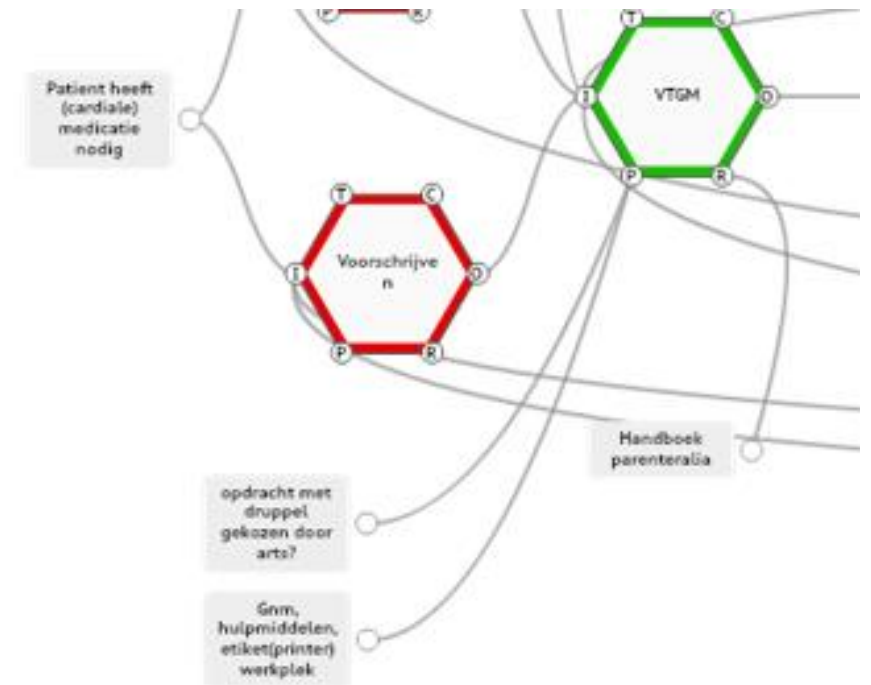
Vragen tijdens dialoogsessie: wat valt (positief) op?

Invalshoek	Toelichting
Rolduidelijkheid	Wie doet wat in het proces? Hoe zijn de rollen, taken en verantwoordelijkheden verdeeld? Is er overlap/(on)duidelijkheid in rollen? Wie zijn de (verborgen) 'sleutelfiguren'?
Samenwerking & Communicatie	Hoe werken de professionals in het proces samen (onderling en multidisciplinair)? Weten ze elkaar te vinden? Zijn er vaste afstemmingsmomenten vs. informele structuren? Welke communicatie middelen worden gebruikt?
Efficiëntie	Hoe is het proces ingericht, hoe is de 'flow'? Zijn er bepaalde workarounds, dubbele stappen, (schaduw)registraties etc.?
Kwaliteit & Veiligheid (risicomanagement)	Welke aspecten in het proces vallen op t.a.v. K&V/risicomanagement? Worden er bepaalde standaarden gebruikt? Eigen systemen/methodieken? Hoe vindt borging van het proces plaats (bijv. door 1 sleutelfiguur, scholing, supervisie)?
Patiëntperspectief	Welke aspecten vallen op t.a.v. het patiëntperspectief? Wordt patiënt actief betrokken/ geïnformeerd over het proces? Hoe kijkt patiënt hier zelf naar? Wat zijn ervaringen van patiënt met (onderdelen van) het proces?

Voorschrijven

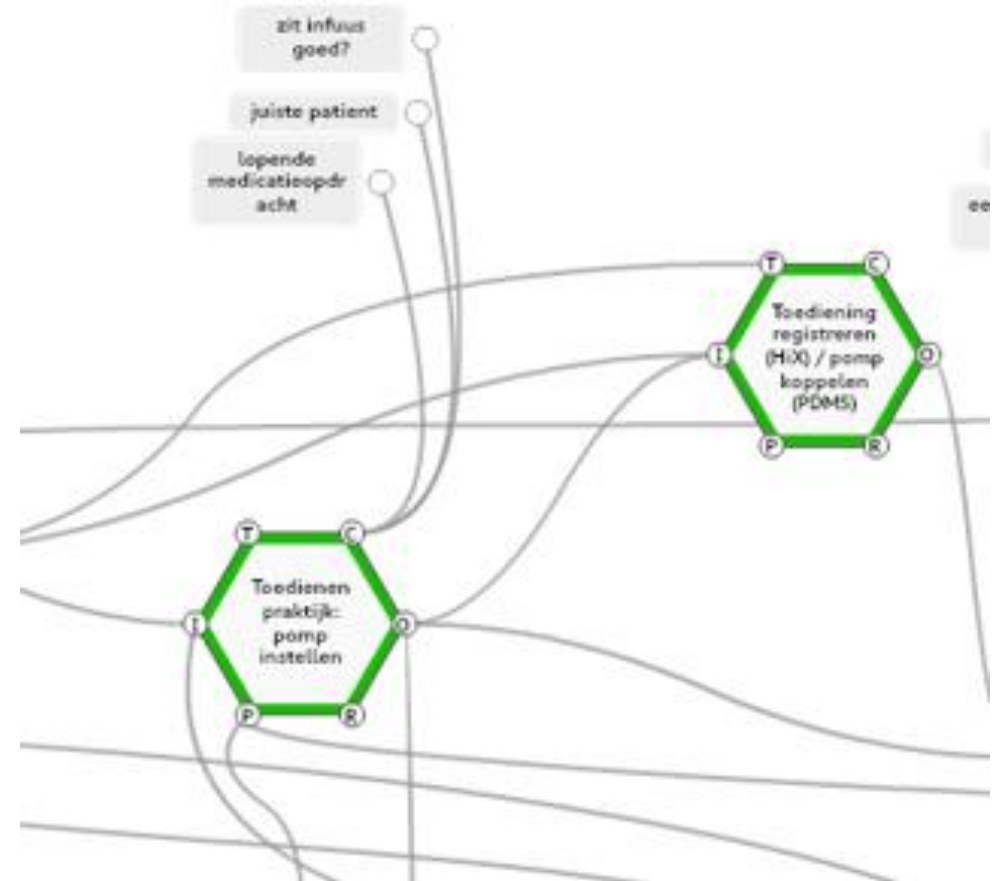
- Voorschrift (van voorschrijver) wordt *gecontroleerd* door arts-ass/PA/vpk
  - Is er een druppel aanwezig (CCU)?
  - Voorschrift 'volgens schema' (CCU)
  - Is het als doorlopende opdracht voorgeschreven (pomp) i.p.v. vrije tekst in opmerkingenveld (ORT)?
- Hoe kijken jullie hier tegenaan?
- Hebben jullie suggesties?

Toedienen

Wat valt op?

- Variatie in werkwijze tussen CCU en ORT i.v.m. gekoppelde pomp aan HiX (PDMS)
- Soms is controle gereed product tegelijk met toediening registreren (HiX)/ Koppelen pomp PDMS
- Registratie van controle van de spuitwissel vindt (soms?) plaats op kantoor
- Gemotiveerd afwijken van voorgeschreven pompstand

Controle (infuus)

Wat valt op

- Pro-actief vs. reactief
  - Elke 2 uur langslopen voor controles vs alarmen op seinen

Conclusies WAI

- Op basis van voorbereiding werkgroep en documentatie opgesteld
- Verschillende documenten in documentbeheersysteem, maar geen eenduidige procesbeschrijving op basis alleen hiervan
- Min of meer rechtlijnig proces met minder onderlinge afhankelijkheden dan de praktijk

Uitvoeren van de interviews

- Goed gestructureerde voorbereiding is belangrijk
- Betrokkenheid medewerkers
- Eigenaarschap bij verandering
- Uitvoeren op de afdeling geeft mogelijkheid tot observatie in praktijk

Conclusies uit WAD

- Verschillende werkwijzen op twee afdelingen
- Uniform procesbeschrijving niet haalbaar/ook niet wenselijk gezien verschillen in werksetting
- Er zijn veel onderlinge afhankelijkheden (bronnen, voorwaarden en controles)
- Te bekijken vanuit diverse aspecten voor verbeterpotentieel:
  - Rolduidelijkheid
  - Samenwerking en communicatie
  - Efficiëntie
  - Risicomanagement
  - Patiëntperspectief?

Wat levert de dialoogsessie op?

- Verdiepende inzichten van het werkproces
  - door multidisciplinaire inbreng
  - door wisselwerking in het gesprek
- Pas op: voor sociaal wenselijke antwoorden
- Positieve flow door de positieve insteek van de bespreking. NB> dit nog beter te gebruiken als motivatie voor deelname aan dialoogsessie
- Met de praktijkmensen gezamenlijke doelen stellen

Inzichten naar aanleiding van dialoogsessie

- Rolverdeling tussen verpleegkundige en arts in het proces van medicatie via infuus:
  - Multidisciplinaire wisselwerking tussen de professionals
  - Hoe kun je dit stimuleren zonder dat het proces te veel geformaliseerd wordt?
  - “Emancipatie van de verpleegkundige beroepsgroep”
- Meerwaarde van een goed inwerkprogramma:
  - Hoe zit bovenstaand hierin verpakt?

Wat kost het?

- Goede voorbereiding van de interviews en de dialoogsessie
- Planningsproblematiek in de drukke dagelijkse agenda's
- Tijd!
- Tijdsinvestering van zorgverleners, te doseren

Mogelijkheden 'FRAM-light'?

Conclusies / discussie

- FRAM analyse geeft breder inzicht in daadwerkelijke werkwijze
  - Zowel op gebied van verbeterpotentie als zaken die juist goed gaan
- FRAM methodiek lijkt te zorgen voor meer betrokkenheid van medewerkers
  - Verbeterinitiatieven krijgen betere voedingsbodem
- Uitdaging voor goed toepassen methodiek
  - Planning vs. organisatie onder druk
- Lessons learned en vervolg: tweede dialoogsessie en uitwerken verbeterinitiatieven
- Drive voor kwaliteitsverbetering komt dichterbij elkaar door FRAM (“ipv K&V heeft wat bedacht voor de afdeling”)

Hoe nu verder?

Wat worden de vervolgstappen?

- Korte termijn acties?
- Langere termijn acties?
- Overig, bijv. micro-experiment?

Uitdagingen

- Multidisciplinaire benadering vs. planning en brede analyse
- N.a.v. interviews:
  - Hoe blinde vlekken beter te identificeren?
- Dialoogsessies en interviews: verleiding om in te vullen vs. open vragen en doorvragen > leereffect
- Verzadigingspunt te herkennen (interviews, dialoogsessie)?
- Patiëntparticipatie nog onderbelicht in WAI/WAD: meenemen in verbeterpotentieel
- Nog geen conclusies te trekken m.b.t. verbeterinitiatieven